

Българе не сж имали тогава онова врѣмя, да си бранятъ черковы-ты и правдины-ты имъ.

У Латины-ты пжкъ ся спазило за Търновскыя Архиерей, че носилъ имя-то Патриархъ Търновскый и на Цѣлж Българіж, чякъ до 1463 годинж. А Іерусалимскый Патриархъ Доситей въ исторіж-тж си казва, че Цариградска-та черкова усвоила Българскж-тж на 1572 г. Нъ има прѣданія, че тя сжществувала въ XVII-ый, дору и въ XVIII-ый вѣкъ. Както и да е тя вече ся изгубила.

Сега нѣка ся повърнемъ да видимъ додѣ ся простирала нейна-та власть прѣзъ траяніе-то ѳ, и кои епархіи сж были подъ вѣдомство-то ѳ. Освѣнъ собственж Българіж, коя-то е была отъ начало на Българско-то царство до паданіе-то му все постоянно подъ власть-тж на Българскж-тж Патриаршіж, другы-ты ѳ области растяхж и ся смаляхж спроти прѣдѣлы-ты на царство-то, кое-то имаше най-широкыя си кръгъ въ врѣмя-то на Асѣневци-ты, особито при Асѣня II-ый, при кого-то и Българска-та черкова имаше подъ вѣдомство-то си най-много-то епархіи. Въ царуваніе-то на Ивана I-ый, прѣди 1203 г. въ неж влизахж слѣдующы-ты 12 епископіи: 1) Прѣславска, 2) Велебждска, 3) Скопійска, 4) Прищенска, 5) Нишавска, 6) Браничевска, 7) Видинска, 8) Червенска, 9) Ловечска, 10) Срѣдечска, 11) Овечска и 12) Доростолска. Послѣ Иванъ I-ый въ края на царуваніе-то си, като завладѣлъ доста мѣста отъ Тракіж, присъединилъ гы все на Търновскж-тж Патриаршіж, както и Охридскж-тж цѣлж съ митрополи-ты и епископіи-ты ѳ; нъ тя си бѣше само съединена съ неж, а въ сичко си пазяше самостоятелность-тж, като и напредъ. По-подирѣ въ царуваніе-то на Бориса (1207—1217 г.) нейни-ти прѣдѣли ся стѣснихж пакъ, и тя имаше тогава долни-ты митрополи и епископіи, кои-то траяхж чякъ до XIV-ый вѣкъ.

Търново — столица на царство-то и сѣдалище на Патриарха. Тамъ катедрална-та черкова бѣше Възнесеніе; слѣдъ неж черкова-та на Св. Димитрія Солунскы, дѣто ся коронясвали царіе-ти; велика-та лавра, Св. 40 Мжченици, съградена отъ Асѣня II-ый (1230 г.), дѣто сж были царскы-ти гробове. Отъ тыя стары черковы днесъ ся пази само черкова-та на 12 Апостолы въ митрополиж-тж.

Митрополи: 1) Прѣславска-та (Прѣслава — стара-та столица на царство-то и сѣдалище на патриарсы-ты въ IX-ый вѣкъ). По-извѣстны отъ нейны-ты митрополиты сж: Савва, направенъ митрополитъ отъ панж-тж още на 1203 г.. Стефанъ, Димитрій, Львъ,